

Dato 22.11.2018

Opsummering af EUD-aftale 22.11.18: *Fra folkeskole til faglært – Erhvervsuddannelser til tiden*

Aftale mellem regeringen, Socialdemokratiet, DF, Radikale Venstre og SF
Aftalen er en udløber af regeringens udspil fra september 2018. Og store dele af aftalens indhold var allerede fremhævet i den aftale som regeringen og DF indgik den 05.11.18 om annulleringen af omprioriteringsbidraget på erhvervsuddannelserne. Der er derfor ikke de store overraskelser i aftalens indhold. Det er imidlertid væsentligt at bemærke at dele af finansieringen sker på bekostning af de merkantile erhvervsuddannelser.

Aftalen tilføjer erhvervsuddannelserne 2,3 mia. over de næste 4 år. Blandt andet forlænges kvalitetspuljen til 2019.

Formålet med aftalen er:

- At flere unge vælger en erhvervsuddannelse
- At flere gennemføre en erhvervsuddannelse

Mere praksisfaglighed i folkeskolen

Bedre rammer for et forpligtende samarbejde mellem folkeskoler og erhvervsuddannelser:

- Udskolings elever skal kunne tage deres valgfag på en erhvervsskole
- Erhvervsskolerne skal kunne varetage undervisning i folkeskolen
- Udvidelse af forsøg med EUD8/9, hvor eleverne i 8. og 9. klasse modtager undervisning i en reduceret fagrække i folkeskolen og undervisning i praksisorienterede fag på erhvervsskolen (den nærmere udmøntning skal drøftes i folkeskoleforligskredsen)

Praktisk og anvendelsesorienteret undervisning i folkeskolen:

- Den aftalte prøve i det praktisk/musiske valgfag i 8.klasse gøres obligatorisk
- Læreruddannelsen skal i højere grad indtænke praktiske og anvendelsesorienterede undervisningsmetoder, der giver de studerende redskaber til at tilrettelægge praksisfaglige forløb (skal drøftes med professionshøjskolerne)

Erhvervspraktik:

- Afprøve og udbrede erfaringer for anden tilrettelæggelse af erhvervspraktik. Hensigten er at imødekomme skoletrætte elever.
- Tværministeriel arbejdsgruppe skal gennemgå reglerne om skoleelevers ophold på virksomheder med henblik på at fjerne unødige barrierer for samarbejder om åben skole og erhvervspraktik.

Et stærkere fundament for valg af ungdomsuddannelse

Umiddelbart afviger de aftalte initiativer ikke væsentlig fra allerede eksisterende og besluttet lovgivning.

Aftalen adskiller sig dog ved, at alle elever skal uddannelsesparathedsvurderes til både de 3-årige gymnasiale uddannelser, 2 årigt hf samt erhvervsuddannelse.

Der nedsættes i den forbindelse en ekspertgruppe, som skal komme med vurderinger og anbefalinger til arbejdet med uddannelsesparathedsvurderingen.

Det pointeres i aftalen, at der skal etableres et nationalt program for valg af ungdomsuddannelse, som skal bidrage til at sikre, at alle elever i grundskolen præsenteres for en systematisk, koordineret og struktureret indsats, hvor undervisningsbaserede udskolingsaktiviteter og vejledning kobles tæt sammen, og hvor lærerne får en fremtrædende rolle i forhold til elevernes valgkompetence.

Derfor nedsætter Undervisningsministeriet et fagligt panel, der skal kvalificere indsatser og tiltag herunder udvikling af materialer og værktøjer i det nationale program.

Det bliver ikke obligatorisk at anvende materialerne.

Der skal derudover etableres et kompetenceudviklingsprogram for folkeskolelærere og vejledere, som skal sikre en stærkere viden om erhvervsuddannelserne (programmet udvikles af UVM).

Kommunerne skal have større ansvar for søgningen

Kommunerne forpligtes til at:

- Udarbejde lokale måltal for søgningen til ungdomsuddannelserne
- Aktivt arbejde for at øge søgningen til erhvervsuddannelserne
- Fastsætte lokale mål for uddannelsesvalg i forlængelse af 9. og 10. klasse
- Måltal og aktuelle søgetal skal offentliggøres
- Ved søgetal under 10% til erhvervsuddannelserne skal der udarbejdes en handleplan

Undervisningsministeriet stifter en pris, der tildeles på baggrund af øget søgning til EUD. Desuden vil der være mulighed for at uddele en såkaldt 'Falke-pris' til en kommune der har gjort sig bemærket ved en særlig indsats for at øge søgningen.

Følge effekten af ændrede rammebetingelser

Der er med aftalen om erhvervsuddannelsesreformen fra 2014 indført adgangskrav til erhvervsuddannelserne. Der blev ligeledes med gymnasiereformen fra 2016 indført nye adgangsforudsætninger til de gymnasiale uddannelser, og i samme forbindelse blev folkeskolens afgangsprøve ændret til en afgangseksamen.

Det er aftalt, at følge effekten af de ændrede rammebetingelsers betydning for søgningen til ungdomsuddannelserne

10. klasse skal fortsat øge søgningen til erhvervsuddannelserne

Det er aftalt at det via en præmie skal understøttes at flere erhvervsskoler og kommuner indgår driftsoverenskomst om at udbyde 10. klasse på erhvervsskolerne på vegne af kommunen.

Regeringen vil fortsat nedsætte et ekspertudvalg, som inden udgangen af 2019 blandt andet skal komme med anbefalinger til, på hvilke måder 10. klasse indholdsmæssigt kan rettes imod erhvervsuddannelserne.

Udvalgsarbejdet skal tage afsæt i, at 10. klasse og udskolingene også fremadrettet skal rumme relevante udfordringer for elever, der primært orienterer sig mod de gymnasiale uddannelser.

Ekspertgruppens anbefalinger skal rette sig imod alle skoleformer, der i dag udbyder 10. klasse og 10. skoleår. Der skal i den forbindelse tages højde for, at nogle af skoleformerne er kostskoler med et døgntilbud, så det skal udbydes i en tillempet form, der tager afsæt i skoleformens særlige karakteristika.

Dannelse, iværksætteri og videreuddannelsesmuligheder

Dannelse:

- For at tydeliggøre dannelsesaspektet i erhvervsuddannelserne skrives karakterdannelse og faglig stolthed ind i formålsbestemmelsen i erhvervsuddannelsesloven
- Der skal udvikles og afprøves redskaber, der arbejder med karakterdannelse og faglig stolthed.

Iværksætteri:

- Der skal udarbejdes praksisnært undervisningsmateriale i at etablere egen virksomhed. Materialet skal kunne anvendes på GF1, GF2 og på hovedforløbet.

Videreuddannelsesmuligheder:

- Professionshøjskolernes muligheder for udvikling af udbud af adgangskurser på gymnasialt niveau, til udvalgte professionsbacheloruddannelser for erhvervsuddannede, skal styrkes.

Flere faglærte skal have adgang til erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser (enten med eller uden supplerings). Det vil være et særligt opmærksomhedspunkt i de årlige drøftelser med udbydere af erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne om adgangskrav.

- I formålsbestemmelsen for lov om erhvervsuddannelser skal erhvervsuddannelserne defineres som både erhvervskompetencegivende samt studiekompetencegivende. Således fremhæves videreuddannelsesmulighederne på lige fod med beskæftigelsesmulighederne.
- Optagelsesmuligheder for erhvervsuddannede inddrages i Uddannelses- og Forskningsministeriets kommende arbejde med at belyse mulighederne for et bedre optagesystem, der iværksættes som opfølgning på anbefalingerne fra Udvalg om bedre universitetsuddannelser.

Attraktive undervisningsmiljøer, kompetenceudvikling af erhvervsskolelærerne, mindre elevfravær og bedre uddannelsesmuligheder i tyndtbefolkede områder

Undervisningsmiljøer:

- Der skal igangsættes en indsats for at udvikle og udbrede god praksis om undervisningsmiljøer.
- Der indføres krav til erhvervsskolerne om øget elevinddragelse, herunder i opfølgning på trivselsmålingerne, med henblik på øget fokus på eleverne og inddragelse af deres perspektiv.

Kompetenceudvikling af erhvervsskolelærerne:

Aftaleparterne ønsker at erhvervsskolerne med annulleringen af omprioriteringsbidraget vil:

- Styrke nye erhvervsuddannelseslæreres undervisningspraksis gennem decentral supervision af undervisningen.
- Sende erhvervsuddannelseslærerne på virksomhedsforløb med henblik på faglig og teknologisk opkvalificering og for at styrke sammenhængen mellem skole og praktik.

Uddannelses- og Forskningsministeriet drøfter behovet for øget fokus på lærerhåndværket i den erhvervspædagogiske diplomuddannelse med professionshøjskolerne. Det kan for eksempel være emner som tilrettelæggelse af undervisning, brug af relevante digitale værktøjer og kompetencer, fagdidaktik og teamsamarbejde.

Det er væsentligt at bemærke, at det nævnes i aftalen, at der overordnet set har været en negativ udvikling i skolernes forberedelse af, opfølgning på og inddragelse af elevernes praktik. Derfor er andelen af elever, som oplever en god sammenhæng mellem skole og praktik, før og efter reformen, faldet. Lærere, der har haft samtaler

med og eventuelt også besøg på praktikstederne, finder det givtigt, men også ressourcekrævende.

Elevfravær:

Der bliver indført krav om at erhvervsskolerne skal registrere elevernes fravær elektronisk. Det skal give mulighed for orientering af praktikvirksomheden. Skolen forventes at følge op på den enkeltes elevs fravær.

Tyndt befolkede områder:

- Der skal gennemføres forsøg med optag på skolehjem med henblik på at understøtte uddannelsestilbud i tyndt befolkede områder samt for at skabe større mobilitet hos de unge.
- Der afsættes i 2019 midler til et særtilskud til små erhvervsskoler.
- Der afsættes midler i 2020-2022 til at øge udbuddet af erhvervsuddannelser i tyndt befolkede områder.

Adgangskurser, udvidet adgang til GF1 og nyt GF+

Adgangskurser for voksne på erhvervsuddannelserne

Voksne ansøgere til erhvervsuddannelserne, som ikke opfylder adgangskravene på 02 i dansk og matematik, skal i dag opkvalificere sig på VUC, før de kan optages og påbegynde på en erhvervsuddannelse.

Med aftalen får erhvervsskolerne ret til at udbyde selvstændige adgangskurser i dansk, dansk som andetsprog og matematik på niveau med folkeskolens 9. klasseprøver til voksne fra 25 år, der ønsker at søge ind på erhvervsuddannelserne.

- Adgangskurserne skal alene målrettes voksne, som ikke opfylder adgangskravene, og som ønsker at søge optagelse på en erhvervsuddannelse.
- Målgruppen optages på en erhvervsuddannelse betinget af, at de opfylder adgangskravene efter gennemført adgangskursus og forud for erhvervsuddannelsens påbegyndelse.
- Elever kan optages på adgangskursus, hvis de efter erhvervsskolens vurdering er tæt på at have forudsætninger for at påbegynde en erhvervsuddannelse og er motiverede for at tilegne sig de nødvendige kvalifikationer, så de opfylder adgangskravet til erhvervsuddannelserne.
- Undervisningen i fagene skal tage udgangspunkt i læreplaner for Forberedende Grunduddannelse (FGU), som har et praksisfagligt indhold og er rettet mod erhvervsuddannelserne, men med samme faste varighed og niveau som de nuværende AVU-fag.

- Adgangskurserne oprettes med deltagerbetaling på cirka 120 kr., som svarer til de nuværende AVU-fag.
- Der vil blive søgt SU-forligskredsens opbakning til, at der skabes mulighed for, at elever på de nye adgangskurser på erhvervsskoler kan modtage SU på kurser af kortere varighed end 3 mdr. Denne mulighed gælder ikke for elever på andre forløb herunder VUC's AVU-forløb.

Det er aftalt at aktiviteten på adgangskurserne skal følges årligt. Hvis aktiviteten stiger u hensigtsmæssigt i forhold til det forudsatte på op imod 300 årselever, eller der i øvrigt er indikationer på u hensigtsmæssig adfærd vedrørende rekruttering af elever, kan aftaleparterne beslutte, at taksten helt eller delvist gøres afhængig af, at eleven starter på en erhvervsuddannelse inden for 6 måneder, efter eleven har afsluttet adgangskurset.

Udvidet adgang til GF1

Adgangen til GF1 udvides, så at unge (inklusive unge der har gået på FGU), har adgang i op til to år efter afsluttet 9. og 10. klasse

Nyt GF+

Tilbud om 10 ugers GF+ til unge og voksne elever forud for påbegyndelse af GF2.

Det endelige uddannelsesvalg sker fortsat først ved påbegyndelsen af grundforløbets 2. del.

Forløbet er for uafklarede elever samt elever med behov for opkvalificering af deres generelle almene og erhvervsfaglige kompetencer med henblik på senere at kunne opfylde overgangskravene til hovedforløbet.

Forløbet skal tilrettelægges som et særskilt forløb for målgruppen, dvs. uafhængigt af grundforløbets 1. del for de unge.

Elever på GF+ er omfattet af mulighed for SU.

Høj kvalitet skal få flere til at gennemføre en erhvervsuddannelse

Aftaleteksten henviser til at annulleringen af omprioriteringsbidraget giver mulighed for at styrke kvaliteten af undervisningen ved fx styrket digitalisering og inddragelse af eksterne undervisere.

Med henblik på at øge gennemsigtighed om erhvervsskolernes nøgletal, vil der blive udviklet mere brugervenlige præsentationer af nøgletal på skole- og uddannelsesniveau.

Det er aftalt at dårlig kvalitet målt på nøgletal skal kunne udløse sanktioner på linje med økonomisk uorden.

Større sikkerhed for at få en praktikplads

Der indføres mulighed for at en praktikvirksomhed og en kommende EUD-udskolingselev giver hinanden et praktikpladstilsagn. Tilsagnet er alene en hensigtserklæring og har ingen juridisk binding.

Der er en bekymring for antallet af indgåelse af korte uddannelsesaftaler og restaftaler. I aftaleteksten kobles det til en formodning om, at elevernes ansættelsesforhold har betydning for den tendens. Derfor igangsættes et udredningsarbejde med henblik på regeljusteringer i elevernes ansættelsesforhold, der skønnes relevante for at øge antallet af ordinære uddannelsesaftaler.

AMU-kurserne i virksomhedernes praktikvejledning af elever relanceres. Undervisningsministeriet vil gå i dialog med de relevante efteruddannelsesudvalg om udvikling af praktikvejlederkurser og af undervisningsmateriale, så alle brancher dækkes. Muligheden for at kurserne stilles til rådighed online, skal medtages. Ønsket er at virksomhederne ser kurserne som en fleksibel videreuddannelsesmulighed.

Uddannelsesspecifikke initiativer: De merkantile uddannelser

I dag stilles der krav om, at gymnasiale studenter, der ønsker at påbegynde en merkantil erhvervsuddannelse skal have et afkortet grundforløb, inden de kan starte på hovedforløbet. Hhx-studenter skal have et grundforløb på 5 uger, mens de øvrige studenter (htx, stx, eux og hf) skal have et grundforløb på 10 uger. På finansuddannelsen er grundforløbet 1 uge for alle gymnasiale studenter.

Aftaleparterne er derfor enige om, at:

- Hhx-studenter, der ønsker at påbegynde en merkantil erhvervsuddannelse (finansuddannelsen undtaget) fremover får standardmerit for hele grundforløbet, og dermed begynder direkte på hovedforløbet.
- Stx-, htx-, hf- og eux-studenter, der ønsker at begynde på en merkantil erhvervsuddannelse (finansuddannelsen undtaget), får afkortet grundforløbet fra i dag 10 uger til 5 uger.
- Høre det faglige udvalg for finansuddannelsen, om de ønsker at gymnasiale studenter skal have standardmerit for hele grundforløbet. Hvis dette er tilfældet, beslutter aftaleparterne, at stx-, htx-, hf- og eux-studenter fremover får standardmerit for hele grundforløbet på finansuddannelsen, og dermed begynder direkte på hovedforløbet.
- Den nuværende overgangsordningen for studenter i de merkantile erhvervsuddannelser forlænges med tre år frem til 1. august 2023.
- Antallet af studenter, der har en uddannelsesaftale, når de starter på grundforløbet på de merkantile erhvervsuddannelser skal øges fra det nuværende niveau på cirka 22 procent.

Afbureaukratisering, frihed og forenkling

- Der iværksættes et udvalgsarbejde med erhvervsskolerne og arbejdsmarkedets parter med henblik på udarbejde forslag til nyt styrings- og beskrivelsessystem for er-

hvervsuddannelser. Formålet er at få mere enkle og tydeligere mål for skolernes tilrettelæggelse af undervisningen. Udvalgsarbejdet afsluttes ultimo juni 2019.

- For at sikre et stærkt samarbejde og dialog mellem skolerne for de undervisningsmæssige rammer, etableres der erhvervsskolenetværk for de enkelte uddannelser.
- Lokal kvalitetsudvikling på skolerne fremfor obligatoriske handleplaner
- Lokale tilrettelæggelse og fastsættelse af indhold for talentudvikling (i dag er talentsporenes indhold bestemt af de faglige udvalg)
- EUD+ afskaffes
- Skolerne gives mulighed for løbende at søge om udgiftsneutrale forsøg med erhvervsuddannelserne
- Bestyrelserne på erhvervsskolerne professionaliseres
  - Højere honorarer
  - Erhvervsskoler under skærpet tilsyn, skal kunne pålægges en ekstern analyse af bestyrelsens arbejde
  - Vejledende kompetenceprofiler for bestyrelsesmedlemmer
  - Krav om bestyrelsesuddannelse til nye bestyrelsesmedlemmer
  - Årlig bestyrelseskonference bl.a. med fokus på aktuelle uddannelsespolitiske opgaver

Aftalens øvrige elementer

Regeringen og aftaleparterne er enige om følgende finansiering af aftalen:

- Reserve for EUD og Disruption (1.646 mio. kr. i perioden 2019-2022)
- Provenu fra lov om befodringsrabat (128 mio. kr. i perioden 2019-2022)
- Provenu fra korrektion af PL (44 mio. kr. i perioden 2019-2022)
- Reserve fra undervisnings-, uddannelses-, og kulturområdet svarende til erhvervsuddannelsernes andel (130 mio. kr. i perioden 2019-2022)
- Kvalitetsudviklingspulje, eud-reformen 2014 (130 mio. kr. i perioden 2019-2022)
- Reserve til nyt trin 3 på merkantile erhvervsuddannelser, eud-reformen 2014 (45 mio. kr. i perioden 2019-2022)
- Afkortning af gymnasiale studenters grundforløb på merkantile uddannelser (199 mio. kr. i perioden 2019-2022)